

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา¹

ชนิกานต์ ภัคดี²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 รวมไปถึงกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นการดำเนินการของผู้บังคับบัญชา เพื่อค้นหาความจริงว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ถูกดำเนินการทางวินัยนั้น ได้กระทำความผิดวินัยจริงหรือไม่ อย่างไร หากปรากฏว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำความผิดวินัย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นย่อมต้องถูกลงโทษตามระดับความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด โดยคำสั่งลงโทษทางวินัย ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรงหรือร้ายแรง ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง อันมีผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นการกระทำทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งการดำเนินการทางวินัย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แบ่งได้ 2 กรณี กล่าวคือ การดำเนินการทางวินัยตามมติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 รวมไปถึงกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี เมื่อได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วจึงพบว่า ยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

ประการแรก คือ ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการกับฐานร่ำรวยผิดปกติ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และรองศาสตราจารย์สุธินี รัตนวราห

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยมาตรา 234 (2) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจได้สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีมูลความผิดทางอาญาและมูลความผิดทางวินัยก็ได้ โดยการชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานะทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานร้ายผิดปกติ มีความแตกต่างกันในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. อำนาจการพิจารณาฐานความผิดของผู้บังคับบัญชา

การพิจารณาฐานความผิดทางวินัย กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการ มาตรา 98 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาถือฐานความผิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวคือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะถูกลงโทษทางวินัยในฐานะความผิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 84 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แต่ผู้บังคับบัญชายังคงใช้ดุลพินิจพิจารณาพฤติการณ์ความผิดตามข้อเท็จจริงได้ โดยผู้บังคับบัญชามีอำนาจพิจารณาฐานความผิดได้ว่า พฤติการณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ถูกกล่าวหา เป็นฐานความผิดใด ซึ่งอาจเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงหรือความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ได้

การพิจารณาฐานความผิดทางวินัย กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดฐานร้ายผิดปกติ จะมีความแตกต่างจากฐานความผิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยมาตรา 122 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนดว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยได้สวนแล้วพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาร้ายผิดปกติ ให้ถือว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาพฤติการณ์ของความผิดตามข้อเท็จจริง ให้เป็นความผิดฐานอื่นได้ จึงเป็นการจำกัดการใช้อำนาจการพิจารณาฐานความผิดของผู้บังคับบัญชา

2. อำนาจการพิจารณาระดับโทษของผู้บังคับบัญชา

การพิจารณาระดับโทษทางวินัย กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาโดยถือฐานความผิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยการชี้มูลความผิดในฐานะทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ปรากฏว่า มติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0205/ว 234 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2536 ได้วางแนวทางการลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ในระดับโทษไล่ออกจากราชการ ซึ่งเป็นโทษทางวินัยที่ร้ายแรงที่สุด แต่การจะดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

ต้องปรากฏข้อเท็จจริงที่แน่ชัดว่า เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น ผู้บังคับบัญชาจึงลงโทษไล่ออกจากราชการได้ หากผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้น ไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะรับฟังว่า กระทำความผิดวินัยตามฐานความผิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ผู้บังคับบัญชาย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดระดับโทษได้ โดยผู้บังคับบัญชาไม่จำเป็นต้องลงโทษไล่อู้นั้นออกจากราชการตามมติคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด ประกอบกับมาตรา 99 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 กำหนดให้ลงโทษอย่างน้อยปลดออกจากราชการ ผู้บังคับบัญชาจึงใช้ดุลพินิจพิจารณาลงโทษปลดออกจากราชการให้เหมาะสมกับกรณีความผิดได้

การพิจารณาระดับโทษทางวินัย กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมูลความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ ตามมาตรา 122 วรรคสามและวรรคหก แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเท่านั้น โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรีหรือความเห็นชอบจากองค์การบริหารงานบุคคล ผู้บังคับบัญชาจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจพิจารณาความเหมาะสมของโทษได้

3. การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกลงโทษทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น มาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ให้สิทธิผู้นั้นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตราเดียวกันนั้น ยังได้ให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษไว้ด้วย ดังนั้น ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาย่อมใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยได้ ตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมูลความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ เมื่อการสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะร่ำรวยผิดปกตินั้น เป็นการใช้อำนาจเฉพาะตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มิใช่การสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา หากผู้ถูกกล่าวหาไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษดังกล่าว จึงไม่อาจอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาได้ เทียบเคียงกับความเห็นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ตามเรื่องเสรีจที่ 1592/2564 และเรื่องเสรีจที่ 759/2565 ดังนั้น ในกรณีนี้หาใช่การลงโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ไม่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีซึ่งมูล

ฐานร่ำรวยผิดปกติ จึงไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยได้ การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในกรณีนี้ ย่อมเป็นอำนาจของศาลปกครองเท่านั้น

ประการที่สอง คือ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการพิจารณาเพิ่มโทษทางวินัยขององค์กรในการพิจารณาอุทธรณ์ เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอุทธรณ์โทษทางวินัยถือว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับผลกระทบต่อสิทธิและสถานภาพของการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากคำสั่งลงโทษทางวินัยถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้ยื่นอุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อองค์กรในการพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา 121 และมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยแสดงให้เห็นถึงความไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษทางวินัยและมีความประสงค์ได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการถูกสั่งลงโทษดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ฎีก ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. 2550 ข้อ 14 และข้อ 17 กำหนดให้ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรในการพิจารณาอุทธรณ์ มีอำนาจพิจารณาการสั่งลงโทษว่า คำสั่งลงโทษทางวินัยนั้น ถูกต้องหรือเหมาะสมกับความผิดหรือไม่ หากเห็นว่าการสั่งลงโทษนั้น ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจเพิ่มโทษแก่ผู้อุทธรณ์ได้

ประการที่สาม คือ ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอุทธรณ์โทษทางวินัย ซึ่งภายหลังปรากฏว่า คำสั่งลงโทษทางวินัยนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาย่อมถูกกระทบสิทธิ สถานภาพ และสิทธิประโยชน์ในหน้าที่ราชการ ซึ่งมาตรา 3 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. 2547 กำหนดให้ ก.ค.ศ. เยียวยาความเสียหายให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน เงินวิทยฐานะ หรือเงินประจำตำแหน่ง แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดบทบัญญัติที่ชัดเจน และไม่ครอบคลุมทุกสิทธิประโยชน์อันพึงได้รับ จึงอาจทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายในสิทธิประโยชน์อันพึงได้รับ โดยเทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อบ. 142/2563 ซึ่งพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา เลื่อนขั้นเงินเดือน เบิกจ่ายเงินประจำตำแหน่ง และเงินวิทยฐานะ ในช่วงเวลาที่ผู้ฟ้องคดีถูกไล่ออกจากราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ดังนั้น เพื่อให้บทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ กับฐานร่ำรวยผิดปกติ

ผู้ศึกษาเห็นว่า เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยตามมติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการกับฐานร่ำรวยผิดปกติ ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ทั้งการพิจารณาฐานความผิดและระดับโทษของผู้บังคับบัญชา รวมไปถึงการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ดังต่อไปนี้

1.1 แก้ไขมาตรา 122 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ดังนี้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัย เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัย ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง การพิจารณาโทษทางวินัย แก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่า สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย และถือว่าการกระทำตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นฐานความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี

1.2 ยกเลิกมาตรา 122 วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

1.3 เพิ่มเติมมาตรา 122/1 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ดังนี้

ผู้ซึ่งถูกลงโทษทางวินัยตามมาตรา 122 มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการพิจารณาเพิ่มโทษทางวินัยขององค์กรในการพิจารณาอุทธรณ์

ผู้ศึกษาเห็นว่า เพื่อให้ผู้อุทธรณ์ได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย อันเป็นการบรรเทาผลร้ายมากกว่าที่จะก่อให้เกิดภาระหรือผลร้ายหนักขึ้นให้แก่ผู้อุทธรณ์ ควรจะแก้ไขเพิ่มเติม กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. 2550 ดังต่อไปนี้

2.1 ยกเลิกข้อ 14 (2) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. 2550

2.2 เพิ่มเติมข้อ 14/1 ของ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. 2550 ดังนี้

ข้อ 14/1 การพิจารณาอุทธรณ์ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี จะเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ไม่ได้

การพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้บังคับบัญชา ได้สั่งลงโทษโดยใช้ดุลพินิจโดยมิชอบหรือโดยมิเจตนาเอื้อประโยชน์แก่ผู้ถูกลงโทษ อันเป็นเหตุให้คำสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิด อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. มีมติให้เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้นให้เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งคดี

3. ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้ศึกษาเห็นว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกลงโทษทางวินัย โดยถูกสั่งให้ออกจากราชการ ซึ่งภายหลังปรากฏว่า องค์กรในการพิจารณาอุทธรณ์ หรือศาลปกครองได้พิจารณาว่า คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้บังคับบัญชาได้ยกเลิกเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวแล้ว ต้องถือเสมือนว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้น ยังคงมีสถานะเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายัง่อมได้รับคืนสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนทุกประการ ดังนั้น เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเยียวยาความเสียหายและคืนสิทธิประโยชน์อันข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพึงได้รับ ควรจะกำหนดให้มีระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาเยียวยาความเสียหายแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หากปรากฏว่า องค์กรในการพิจารณาอุทธรณ์ หรือศาลปกครอง ได้พิจารณาว่า คำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้บังคับบัญชาได้ยกเลิกเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นแล้ว

3.2 การเยียวยาความเสียหายแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการคืนสิทธิประโยชน์ที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพึงได้รับ ได้แก่

3.2.1 สิทธิประโยชน์อันเป็นตัวเงิน เช่น เงินเดือน การเลื่อนเงินเดือน เงินวิทยฐานะ ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

3.2.2 สิทธิประโยชน์ที่มีใช้ตัวเงิน กล่าวคือ การกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งและวิทยฐานะเดิม หรือตำแหน่งอื่นที่มีวิทยฐานะระดับเดียวกัน ทั้งนี้ หากไม่สามารถกลับเข้ารับราชการได้ เนื่องจากเกษียณอายุราชการ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นได้รับการคืนสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการต่อไป

3.3 กำหนดระยะเวลาให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการคืนสิทธิประโยชน์แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 60 วันนับแต่วันที่มิคำสั่งเพิกถอนหรือยกเลิกคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย แสวงศักดิ์. **กฎหมายปกครองเกี่ยวกับการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560.
- นิติกร ชัยวิเศษ. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวินัยข้าราชการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2566.
- พัฒนพงษ์ อมรวัฒน์. **หลักกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ข้าราชการกับการดำเนินการทางวินัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2567.
- สำนักงาน ก.ค.ศ.. **“ข้อกำหนดวินัย และการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.”** มีนาคม 2562.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลปกครอง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544.
- อรรถนพ ศักดิ์ศิริธาดากุล. **การไต่สวนและชี้มูล โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฉบับปรับปรุง**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร, 2566.
- คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อบ.140/2559 คดีหมายเลขแดงที่ อบ. 142/2563 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2563.
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1592/2564.
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 759/2565.